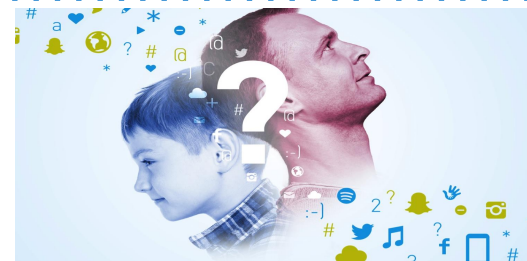

Framtidas kompetanser i barnehage og skole

Hovedfunn fra
medlemsdialogen 2015

Oppdraget

- Følge en serie dialogmøter med rådmannsnivået, folkevalgte samt andre aktører på oppvekstfeltet
- Samle og analysere kunnskapen
- Framstille resultatene i form av en rapport
- Temaet for dialogmøtene: «Framtidas kompetanser i barnehage og skole»
- Funnene er basert på i alt 23 dialogmøter i 14 av landets 19 fylker
- Deltakende observasjon og innsendt skriftlig materiale fra medlemmene, i perioden mars-juni 2015
- I rapporten er KS' medlemmers synspunkter støttet opp under ved henvisning til nasjonal og internasjonal forskning på området

---

Innramming av medlemsdialogen

“Framtidas kompetanser”

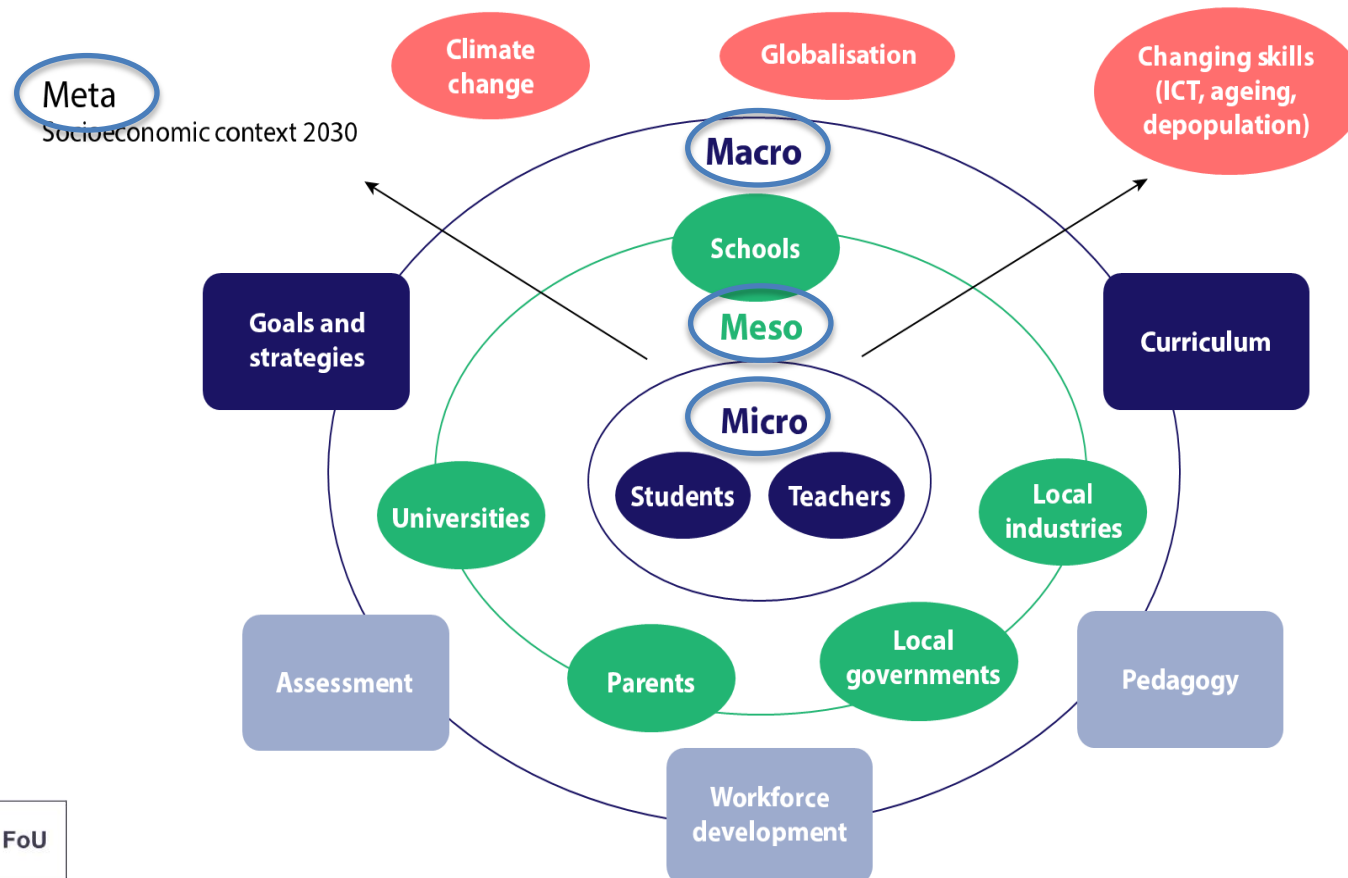
- Noen av de framtidskompetansene som nå lanseres er **kjente** - slik som *fagspesifikke kompetanser og problemløsning*
- Andre **har vært der før**, men er nå definert som mer sentrale enn tidligere - slik som *samarbeid*, og det å *lære og lære*
- Andre igjen kan defineres som **relativt nye** i utdanningsammenheng - slik som *kreativitet, fagovergripende kompetanser og digital kompetanse*

Det er mer uklart hvordan framtidens oppvekstsektor i innhold og struktur på best mulig måte skal tilrettelegge for utviklingen av slike kompetanser

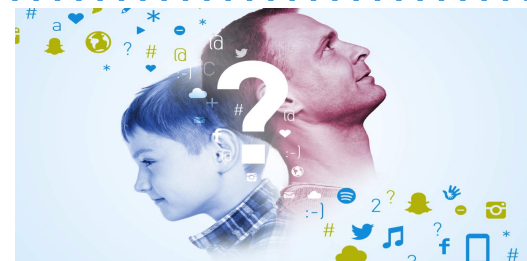
OECD “Analytical framework”

Figure 1. Analytical Framework for Education 2030

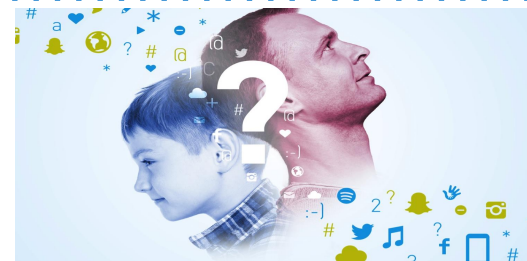

Hovedargumentene for endring

- For det **første** gjelder det endringer i arbeidsmarkedet og ulike samfunnsøkonomiske studier som legges til grunn for de analyser av endringer i kompetansebehov som trekkes frem
- For det **andre** handler det om hvordan teknologiutviklingen skaper nye premisser for kunnskapsutvikling og læring.
- For det **tredje** gjelder det betraktninger om barn og unges oppvekstsvilkår i dag
- For det **fjerde** har vi hatt en samfunnsutvikling de siste tiårene som har medført et større mangfold blant brukerne av barnehagen og i elevgruppen i skolen
- For det **femte** gjelder det vektleggingen av det som betegnes som 'life skills'

Hovedfunn

- Medlemmene har gitt innspill som er i tråd med det nasjonal og internasjonal forskning viser er viktig i et globalisert samfunn med stadig raskere endringstakt og krav til omstillingsevne
- Samfunnsutviklingen kan potensielt gi store endringer i innhold og struktur i dagens barnehage- og skolesektorer. Det at eiernivået tar et betydelig ansvar for endringsarbeidet, blir viktig for å lykkes

Medlemmene mener at kommunene bør sikre seg høy faglig kompetanse på oppvekstområdet, og foreslår konkrete grep for å styrke dialogen om oppvekst mellom rådmannsnivået og folkevalgte, mellom barnehage og skole og mellom eiernivået og lokalsamfunnet forøvrig

Hovedfunn (forts.)

- Økt vektlegging av framtidens kompetanser i oppvekstsektoren, vil stille større krav til samarbeid og det å kunne drive innovasjon på tvers av tradisjonelle fagmiljøer - i utviklingen av kommunens tjenester
- Behovet for endringer vil ikke bare berøre skolen, men også barnehagen, andre «omkringliggende» offentlige virksomheter, frivillig sektor og lokalsamfunnet for øvrig

Dette vil stille høye krav til omstillingsledelse og samarbeidskultur, og gi behov for kompetanseutvikling og midler til endringsarbeidet – både for barnehagelærere/lærere, styrere/skoleledere, i kommune-administrasjonen og med hensyn til de folkevalgte.

Hovedfunn (forts.)

- Skal det lokale utviklingsarbeidet bli meningsfullt for de folkevalgte, må lokale prioriteringer som omfatter hele bredden i kompetansebegrepet (framtidens kompetanser) innarbeides i det lokale planarbeidet.
- Eiernivået er i en viktig posisjon ved å kunne tilrettelegge ulike arenaer og møteplasser, både for bevisstgjøring om framtidens kompetanser og hvordan implementerings- og oppfølgingsarbeidet kan håndteres

Arbeidet med framtidens kompetanser må tas inn i «forvaltningslogikkens» styringsdokumenter, styringsdialog, forhandlinger og budsjetter lokalt

Eierskap til framtidens kompetanser

«Utvalget ser behovet for at samhandlingen i skolesektoren regionalt og lokalt starter parallelt med avklaringer om ulike sider ved prosessen på nasjonalt nivå.»

NOU 2015:8, Kap 6.

Eierskap til framtidens kompetanser

- Erfaring og forskning viser at endringsarbeid i oppvekstsektoren er tidkrevende. Både rom for og faktisk lokal tilpasning er viktige faktorer i et vellykket implementeringsarbeid
- Lokale myndigheter har ansvar for å fremme dialog og legge til rette for møteplasser og sørge for støttestrukturer, slik at endringsarbeid blir mulig
- Dialogmøtene har generert mange innspill og ideer til eiernivået, som flere enn de som har deltatt på selve møtene vil kunne hente inspirasjon fra og se nytten i...

...tips fra én barnehage- /skoleeier til en annen

Eierskap til framtidens kompetanser

- Utviklingen vil kreve større fleksibilitet og endrede strukturer i oppvekstsektoren, og mer bruk av arbeidsformer i skolen som fremmer nytenkning, utforskning og skaping
- Eiernivået kan med fordel legge til rette for at flere fagfelt/fagpersoner samarbeider om tverrfaglige planer
- Det vil også bli behov for større veksling mellom ulike læringsarenaer i opplæringen, og et tettere samarbeid mellom skole og arbeids-/næringsliv og lokalsamfunnet for øvrig

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...sikre seg høy faglig kompetanse på oppvekstområdet i administrasjonen
- ✓ ...lage en sektorovergripende kommunal utviklingsstrategi/plan på oppvekstområdet som ser barnehage og skole som del av et helhetlig opplæringsløp
- ✓ ...lage gode overgangsplaner, og tydeliggjøre hvilke «brobyggerferdigheter» barna skal ha med seg mellom barnehagen og skolen

Eierskap til framtidens kompetanser

- Samtidig er det viktig å sikre at barnehagen anerkjennes og beholder sin egenart i møte med føringene fra den nye rammeplanen
- Flere møteplasser og arenaer vil kunne styrke forståelsen på tvers av barnehage- og skolesektoren og bidra til forventningsavklaringer
- Ledere og ansatte i barnehage og skole finner ikke nødvendigvis sammen av seg selv, slik at disse arenaene og møteplassene må skapes og regisseres av eiernivået

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...avholde felles ledermøter, hvor *ledere* i barnehage og skole sitter rundt samme bord og deler utfordringer og erfaringer
- ✓ ...sette barnehage- og skoleansatte sammen, for å finne fram til fellesnevnerne: Hva som binder skole og barnehage sammen
- ✓ ...sette utvekslingen av dokumentasjon og informasjon mellom nivåene i system (etablerte rutiner)

Eierskap til framtidens kompetanser

- En skole som gir elevene endringskompetanse, evner til livslang læring, problemløsning, kreativitet og skapende evner, vil sette dem i stand til å konkurrere og greie seg på et arbeidsmarked vi ikke helt kjenner

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...se på karriereveiledning som hele skolens ansvar, ikke bare den enkelte rådgivers
- ✓ ...legge til rette for at skolene starter tidlig med foreldresamtaler om hvilke mål/forhåpninger de har for sine barn
- ✓ ...gi foreldrene informasjon og samarbeide om mulige retningsvalg og karriereveier for eleven etter grunnskolen
- ✓ ...legge til rette for samarbeid mellom skolen og lokale NAV-kontor for å bevisstgjøre elevene om hva det vil si å være både i og utenfor arbeidslivet

Eierskap til framtidens kompetanser

- Det blir kommuneadministrasjonens oppgave å fremme fagovergripende kompetanser som et satsningsområde i kommunen
- Det er samtidig tydelig at «fagovergripende kompetanser» kan tolkes på flere måter, og misforstås/misoppfattes som «grunnleggende ferdigheter». Politikere kan føle seg fremmed for språket som er i skolen

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...'oversette' tankegodset omkring framtidens kompetanser og sette dette i en videre kontekst overfor lokalpolitikere
- ✓ ...bruke saksdokumenter for å engasjere og bevisstgjøre politikere
- ✓ ...utvikle tilstandsrapportene med gode indikatorer og kjennetegn for å følge framgang/utvikling i arbeidet med fagovergripende kompetanser
- ✓ ...bruke politiker-/folkevalgte-opplæringen for å styrke samspillet mellom praksisfeltet og politikere
- ✓ ...benytte skoleeierprogrammet til å gi politikere og administrasjon/fagansatte et felles språk, og få politikernes oppmerksomhet om skolen

Eierskap til framtidens kompetanser

- For å lykkes med endringsarbeidet, må vektleggingen av fagovergripende kompetanser gjenspeiles i det lokale læreplanarbeidet (og etter hvert i barnehagens arbeid med ny rammeplan)
- Samtidig er det viktig å gi fagansatte rom, tillit og trygghet til å prøve nye løsninger
- Nærmere samarbeid mellom skolen og lokalsamfunnet nevnes også som en suksessfaktor

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...sørge for at fagovergripende kompetanser tas opp og reflekteres i lokale planer/læreplaner
- ✓ ...legge til rette for erfaringsdeling og refleksjon på enhetene, der det over en lengre periode blir satt av fellestid til dette
- ✓ ...arrangere dialogmøter mellom eiernivået og aktører i lokalsamfunnet for å finne og legge til rette for nye læringsarenaer og arbeidsmåter i opplæringen

Eierskap til framtidens kompetanser

- Når det gjelder den teknologiske utviklingen mener mange at det er nødvendig med kommunal IKT-strategi for oppvekstområdet
- En IKT-strategi bør omfatte hele kommunen, gi retning for et felles utviklingsarbeid og sikre enhetene midler til innkjøp, drift, nettutbygging og kompetanseheving

Kommunene bør på denne bakgrunn...

- ✓ ...lage en egen IKT-strategi/plan for oppvekstområdet
- ✓ ...sidestille kompetanseutvikling i bruk av IKT i opplæringen med annen kompetanseheving for ansatte i barnehage og skole
- ✓ ...kunne redusere innkjøpskostnadene vesentlig gjennom samarbeid mellom kommuner om innkjøp av utstyr, lisenser og programvare (inkl. apper til nettbrett)

Avslutning

- Den generelle samfunnsutviklingen, relevante forskningsfunn vedrørende framtidens kompetanser kan potensielt bety store endringer i opplæringen
- Både strukturelle og innholdsmessige forslag til endringer i opplæringen ligger nå på bordet

Dette vil stille høye krav til omstillingsledelse i kommunenes utøvelse av myndighets- og eierrollen i oppvekstsektoren framover

<http://www.ks.no/fagomrader/utdanning-og-oppvekst/barnehage/kvalitet-i-barnehagen/framtidas-kompetanse/>

